

Aalborg underforstået:

“BROBYGGERSELSKABET *DE Udstødte*”

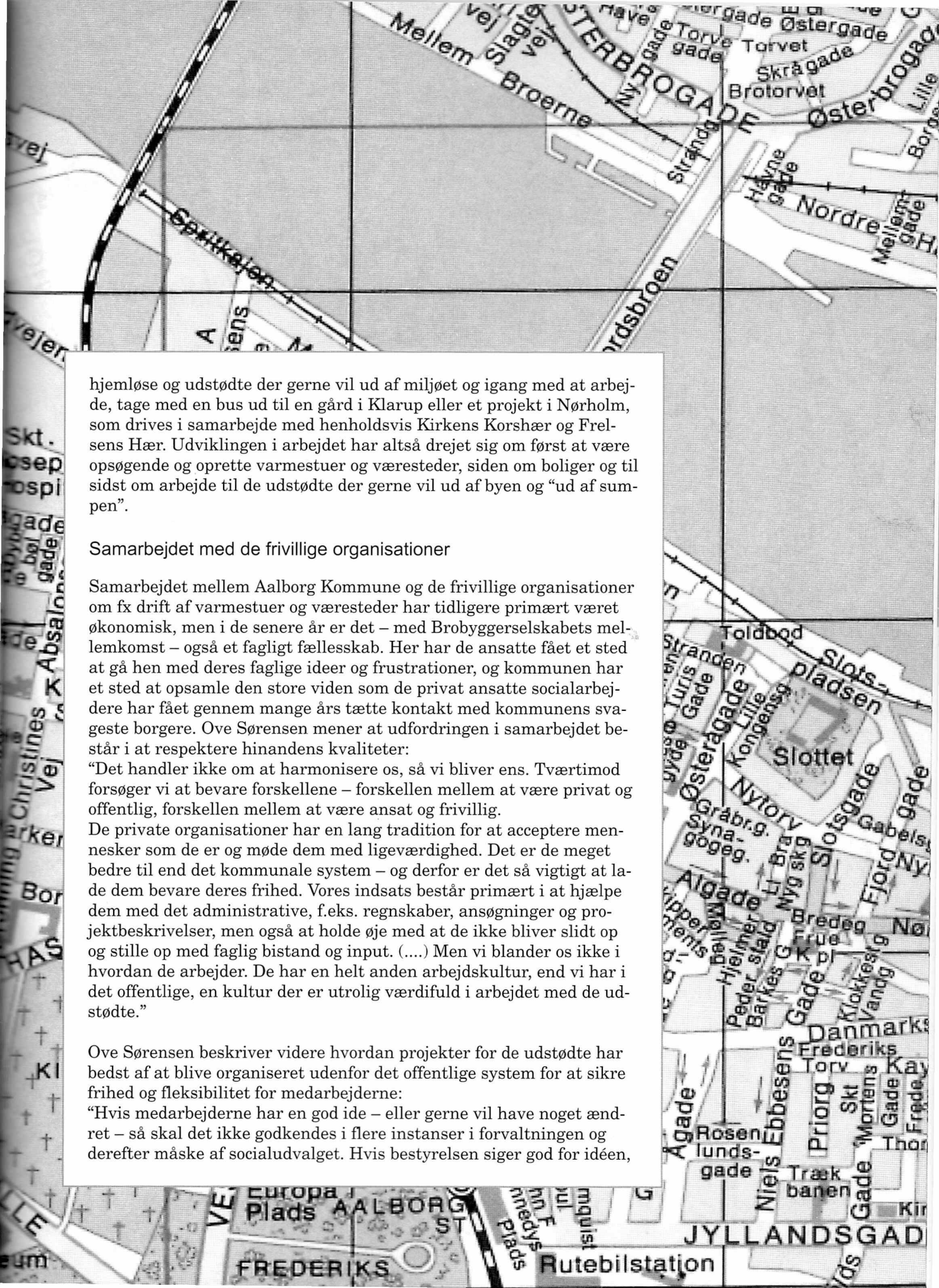
– en introduktion

Af Birte Bech-Jørgensen

Brobyggerselskabet – *de udstødte* er en del af Aalborg Kommunes social- og sundhedsforvaltning, – eller måske snarere en knopskydning på denne. Brobyggerselskabet startede så småt i 1994, da den nuværende leder Ove Sørensen blev ansat som konsulent for det såkaldte “udstødte-område”. I dag er der fem ansatte.

Brobyggerselskabet refererer direkte til vicedirektørens kontor og har dermed en relativ selvstændighed i forhold til socialforvaltningen. Den relative selvstændighed gør det muligt at samarbejde fleksibelt med de frivillige organisationer, som prøver at forbedre hverdagslivets betingelser for de hjemløse og udstødte i Aalborg. De frivillige organisationer er især Kirkens Korshær, Frelsens Hær og KFUM’s sociale arbejde. Brobygningen drejer sig om forholdet mellem de udstødte og disse frivillige organisationer, det kommunale system og kommunens borgere. Det fælles mål er en mere værdig tilværelse for Aalborg Kommunes mest forarmede medborgere.

I Aalborg Kommune har der været tradition for dette samarbejde. Det har først drejet sig om at oprette varrestuer og væresteder og sætte opsøgende arbejde i gang. Siden tog kommunen bl.a. initiativ til at bygge en Skurby til 6 hjemløse – der nu drives af Kirkens Korshær – og til at oprette et opgangsfællesskab med 16 lejligheder til hjemløse misbrugere og sindslidende. Der bliver stadig oprettet nye botilbud, bl.a. et bofællesskab for hjemløse kvinder. Det seneste initiativ er et tilbud om frivillig social aktivering. Fem eller tre dage om ugen kan de

hjemløse og udstødte der gerne vil ud af miljøet og igang med at arbejde, tage med en bus ud til en gård i Klarup eller et projekt i Nørholm, som drives i samarbejde med henholdsvis Kirkens Korshær og Frelsens Hær. Udviklingen i arbejdet har altså drejet sig om først at være opsøgende og oprette varmetuer og væresteder, siden om boliger og til sidst om arbejde til de udstødte der gerne vil ud af byen og "ud af sumpen".

Samarbejdet med de frivillige organisationer

Samarbejdet mellem Aalborg Kommune og de frivillige organisationer om fx drift af varmetuer og væresteder har tidligere primært været økonomisk, men i de senere år er det – med Brobygggerselskabets medlemkomst – også et fagligt fællesskab. Her har de ansatte fået et sted at gå hen med deres faglige ideer og frustrationer, og kommunen har et sted at opsamle den store viden som de privat ansatte socialarbejdere har fået gennem mange års tætte kontakt med kommunens svageste borgere. Ove Sørensen mener at udfordringen i samarbejdet består i at respektere hinandens kvaliteter:

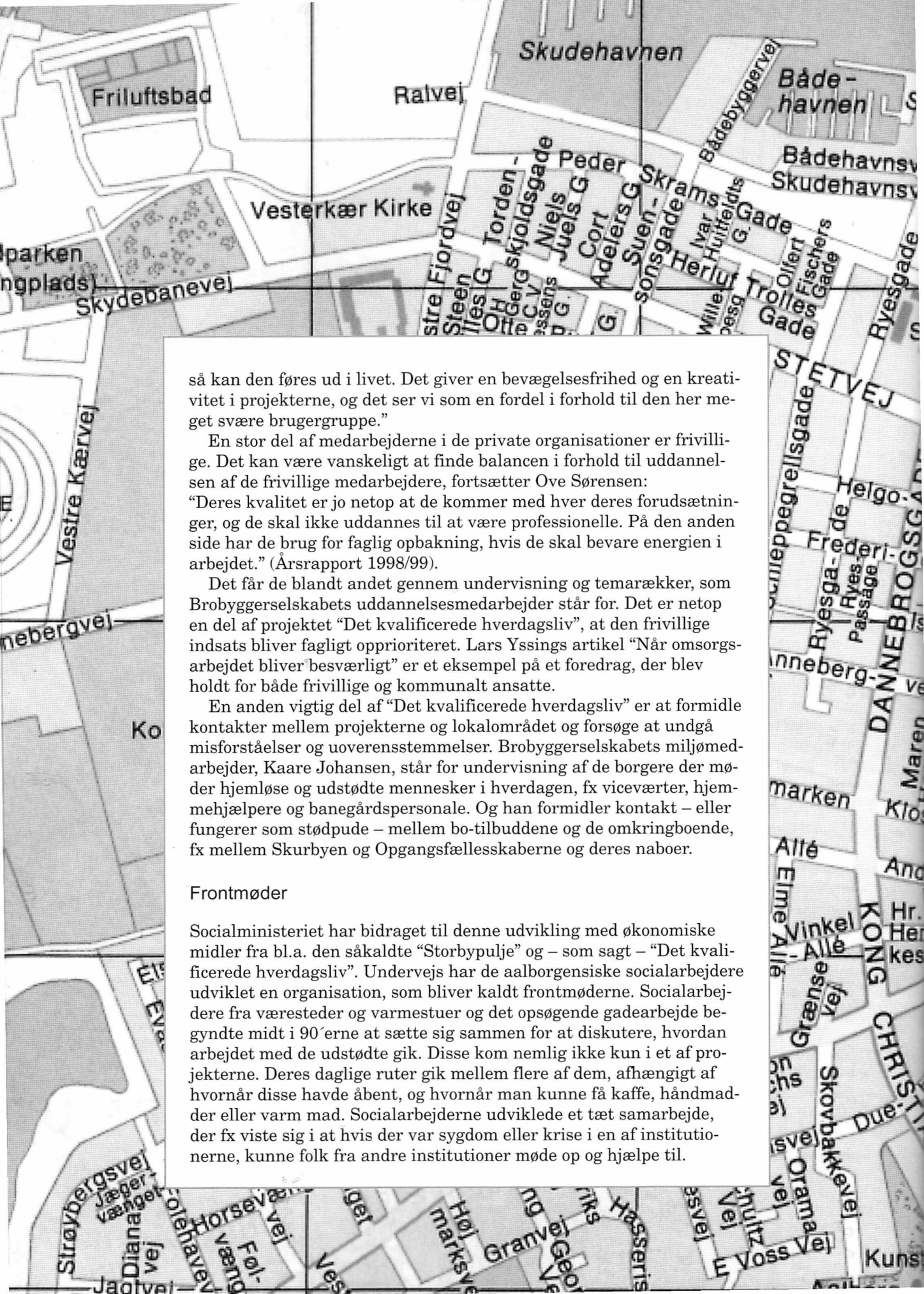
"Det handler ikke om at harmonisere os, så vi bliver ens. Tværtimod forsøger vi at bevare forskellene – forskellen mellem at være privat og offentlig, forskellen mellem at være ansat og frivillig.

De private organisationer har en lang tradition for at acceptere mennesker som de er og møde dem med ligeværdighed. Det er de meget bedre til end det kommunale system – og derfor er det så vigtigt at lade dem bevare deres frihed. Vores indsats består primært i at hjælpe dem med det administrative, f.eks. regnskaber, ansøgninger og projektbeskrivelser, men også at holde øje med at de ikke bliver slidt op og stille op med faglig bistand og input. (...) Men vi blander os ikke i hvordan de arbejder. De har en helt anden arbejdskultur, end vi har i det offentlige, en kultur der er utrolig værdifuld i arbejdet med de udstødte."

Ove Sørensen beskriver videre hvordan projekter for de udstødte har bedst af at blive organiseret udenfor det offentlige system for at sikre frihed og fleksibilitet for medarbejderne:

"Hvis medarbejderne har en god ide – eller gerne vil have noget ændret – så skal det ikke godkendes i flere instanser i forvaltningen og derefter måske af socialudvalget. Hvis bestyrelsen siger god for idéen,

så kan den føres ud i livet. Det giver en bevægelsesfrihed og en kreativitet i projekterne, og det ser vi som en fordel i forhold til den her meget svære brugergruppe.”

En stor del af medarbejderne i de private organisationer er frivillige. Det kan være vanskeligt at finde balancen i forhold til uddannelsen af de frivillige medarbejdere, fortsætter Ove Sørensen:

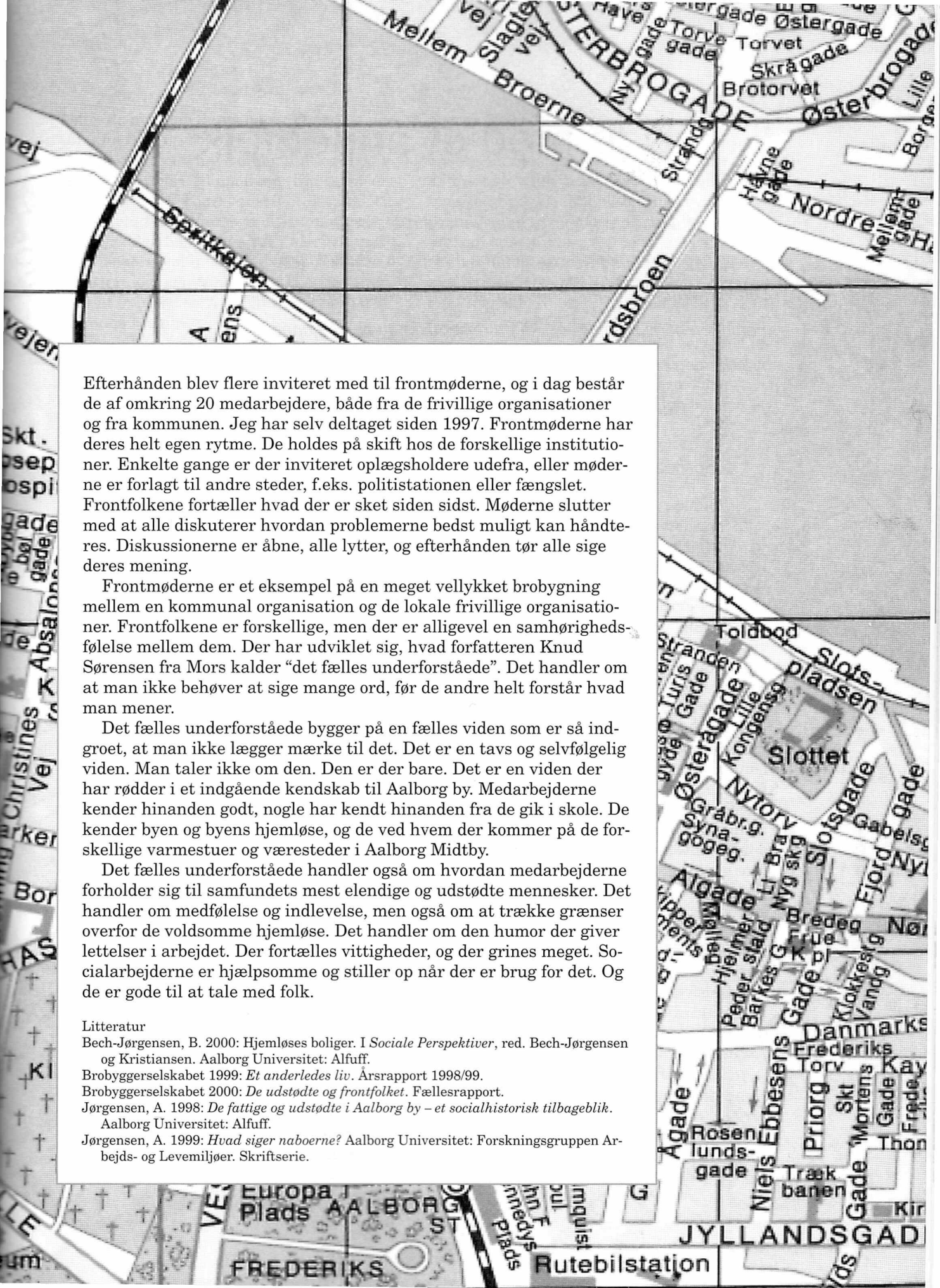
“Deres kvalitet er jo netop at de kommer med hver deres forudsætninger, og de skal ikke uddannes til at være professionelle. På den anden side har de brug for faglig opbakning, hvis de skal bevare energien i arbejdet.” (Årsrapport 1998/99).

Det får de blandt andet gennem undervisning og temarækker, som Brobygggerselskabets uddannelsesmedarbejder står for. Det er netop en del af projektet “Det kvalificerede hverdagsliv”, at den frivillige indsats bliver fagligt opprioriteret. Lars Yssings artikel “Når omsorgsarbejdet bliver besværligt” er et eksempel på et foredrag, der blev holdt for både frivillige og kommunalt ansatte.

En anden vigtig del af “Det kvalificerede hverdagsliv” er at formidle kontakter mellem projekterne og lokalområdet og forsøge at undgå misforståelser og uoverensstemmelser. Brobygggerselskabets miljømedarbejder, Kaare Johansen, står for undervisning af de borgere der møder hjemløse og udstødte mennesker i hverdagen, fx viceværter, hjemmehjælpere og banegårdspersonale. Og han formidler kontakt – eller fungerer som stødpude – mellem bo-tilbuddene og de omkringboende, fx mellem Skurbyen og Opgangsfællesskaberne og deres naboer.

Frontmøder

Socialministeriet har bidraget til denne udvikling med økonomiske midler fra bl.a. den såkaldte “Storbypulje” og – som sagt – “Det kvalificerede hverdagsliv”. Undervejs har de aalborgensiske socialarbejdere udviklet en organisation, som bliver kaldt frontmøderne. Socialarbejdere fra væresteder og varmestuer og det opsøgende gadearbejde begyndte midt i 90’erne at sætte sig sammen for at diskutere, hvordan arbejdet med de udstødte gik. Disse kom nemlig ikke kun i et af projekterne. Deres daglige ruter gik mellem flere af dem, afhængigt af hvornår disse havde åbent, og hvornår man kunne få kaffe, håndmadder eller varm mad. Socialarbejderne udviklede et tæt samarbejde, der fx viste sig i at hvis der var sygdom eller krise i en af institutionerne, kunne folk fra andre institutioner møde op og hjælpe til.

Efterhånden blev flere inviteret med til frontmøderne, og i dag består de af omkring 20 medarbejdere, både fra de frivillige organisationer og fra kommunen. Jeg har selv deltaget siden 1997. Frontmøderne har deres helt egen rytme. De holdes på skift hos de forskellige institutioner. Enkelte gange er der inviteret oplægsholdere udefra, eller møderne er forlagt til andre steder, f.eks. politistationen eller fængslet. Frontfolkene fortæller hvad der er sket siden sidst. Møderne slutter med at alle diskuterer hvordan problemerne bedst muligt kan håndteres. Diskussionerne er åbne, alle lytter, og efterhånden tør alle sige deres mening.

Frontmøderne er et eksempel på en meget vellykket brobygning mellem en kommunal organisation og de lokale frivillige organisationer. Frontfolkene er forskellige, men der er alligevel en samhørighedsfølelse mellem dem. Der har udviklet sig, hvad forfatteren Knud Sørensen fra Mors kalder "det fælles underforståede". Det handler om at man ikke behøver at sige mange ord, før de andre helt forstår hvad man mener.

Det fælles underforståede bygger på en fælles viden som er så indgroet, at man ikke lægger mærke til det. Det er en tavs og selvfølgelig viden. Man taler ikke om den. Den er der bare. Det er en viden der har rødder i et indgående kendskab til Aalborg by. Medarbejderne kender hinanden godt, nogle har kendt hinanden fra de gik i skole. De kender byen og byens hjemløse, og de ved hvem der kommer på de forskellige varrestuer og væresteder i Aalborg Midtby.

Det fælles underforståede handler også om hvordan medarbejderne forholder sig til samfundets mest elendige og udstødte mennesker. Det handler om medfølelse og indlevelse, men også om at trække grænser overfor de voldsomme hjemløse. Det handler om den humor der giver lettelser i arbejdet. Der fortælles vittigheder, og der grines meget. Socialarbejderne er hjælpsomme og stiller op når der er brug for det. Og de er gode til at tale med folk.

Litteratur

Bech-Jørgensen, B. 2000: Hjemløses boliger. I *Sociale Perspektiver*, red. Bech-Jørgensen og Kristiansen. Aalborg Universitet: Alfuff.

Brobyggergesellschaft 1999: *Et anderledes liv*. Årsrapport 1998/99.

Brobyggergesellschaft 2000: *De udstødte og frontfolket*. Fællesrapport.

Jørgensen, A. 1998: *De fattige og udstødte i Aalborg by – et socialhistorisk tilbageblik*. Aalborg Universitet: Alfuff.

Jørgensen, A. 1999: *Hvad siger naboerne?* Aalborg Universitet: Forskningsgruppen Arbejds- og Levemiljøer. Skriftserie.